

ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԻՐԱ ՀԱՎՈՐԱՆ

ՀՀ ԳԱՎ ԳԿՄԿ, ղեկան, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ԼԻԼԻԹ ԻՍԶԱՏՐՅԱՆ

Հոգեբան «Շվեդական Ապալեն» բժշկական ստացիացիա

ԾՆՈՂ–ԴԵՌԱՀԱՍ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՍԵՌԱԴԵՐԱՅԻՆ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆՑՄԱՆ ԴԵՍՏՐՈԿՑԻԱՆԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ԴԵՌԱՀԱՍՆԵՐԻ ՄՈՏ:

Հոգվածում ներկայացված են սեռադերային նույնականացման համար կարևորագույն սեռային սոցիալիզացիայի աղբյուր ծնողական փոխհարաբերությունների դերն ու նշանակությունը: Ներկայացված են նաև սեռադերային նույնականացման դետրոկցիաների դեպքում դեռահասների և ծնողների փոխհարաբերությունների ձևերն ու դրսևորումները:

Հանգուցային բառեր և արտահայտություններ. սեռադերային, նույնականացում, դետրոկցիա, սոցիալիզացիա, ընտանեկան, փոխհարաբերություններ, դեռահասություն:

Սեռադերային նույնականացման դետրոկցիաները ի հայտ են գալիս անբավարար սեռադերային սոցիալիզացիայի պայմաններում և կարևորագույն սոցիալիզացիայի աղբյուր համարվում է ընտանեկան փոխհարաբերությունները, ծնողական կերպարի նկատմամբ ունեցած հուզական հարաբերությունները, հեղինակության գործոնը և հարաբերության ձևը ինչպես ծնողների այնպես էլ ծնողների և երեխաների միջև:

Ն. Ն. Օբոգովը գտնում է, որ դեռահասների սոցիալիզացիան բարդացել է, որը կապված է սոցիալիզացիայի հիմնական ինստիտուտ ընտանիքի հետ: Նա գտնում է, որ փոքրացել է ընտանիքի կայունությունը և հոր ավանդական դերը, փոխվել է կնոջ աշխատանքային զբաղվածությունը, ներընտանեկան հարաբերությունների ոճը

[62, էջ 8]:

Ավանդաբար կինը և տղամարդը տարբեր չափանիշներով են գնահատվել: Մեր օրերում պարտականությունների բաշխումը կախված է ոչ թե սեռից, որքան զույգերի անհատական առանձնահատկություններից, որը երբեմն կոնֆլիկտի առաջացման նախապայման է դառնում: Նա գտնում է, որ մեր ժամանակներում հատկապես հոր դերն է դարձել պրոբլեմային [62, էջ 9]:

Խ.Ռեմշմիդտը փորձում է ներկայացնել դեռահասության փուլում առաջացող դժվարությունները կոնֆլիկտի տեսանկյունից:

Նա գտնում է, որ հասունացումը կոնֆլիկտով է պայմանավորված, ինչը հաճախ շեղվող վարք է առաջացնում: Կոնֆլիկտի առաջացման կարևոր շրջանակը ծնողական տունն է, ռեֆերենտ խումբը [72, էջ 184]:

Պ. Մասենը և այլք գտնում են, որ ծնողների հետ ունեցած փոխհարաբերության ձևով որոշվում է, թե որքան հեշտ է դեռահասը ձեռք բերում ինքնուրույնություն, ինքնավստահություն իր ուժերում, տարբեր հմտություններ, ինչպես նաև դրական ինքնագնահատական [56, էջ 148]:

Ի.Ս. Կոնը մեծ նշանակություն է տալիս սոցիալիզացիայի կարևոր ինստիտուտ ընտանիքին, որի ձևերը ժամանակի ընթացքում փոփոխվում են, սակայն նրա ազդեցության նկատմամբ երեխան ամենաշատն է ընկալունակ [37, էջ 107]: Նա անդրա-

դառնում է մի քանի հարաբերական ինքնավար հոգեբանական մեխանիզմներին, որոնց միջոցով ծնողները ներգործում են իրենց երեխաների վրա:

Առաջինը կոչվում է «ամրացում», երբ մեծահասակները երեխայի վարքը համարում են ձիշտ, խրախուսում են և պատժում են, երբ համարում են վարքը սխալ:

Երկրորդ մեխանիզմը «նույնականացում» է. երեխան նմանվում է ծնողին, կողմնորոշվում է նրա օրինակով, ձգտում է նմանվել նրան:

Երրորդ մեխանիզմը «հասկացում» է, երբ ծնողները, իմանալով նրա ներքին աշխարհը, փորձում են դուրս հանել պրոբլեմային իրավիճակից, ձևավորում են նրա ինքնագիտակցությունը և հաղորդակցական որակը [37, էջ 108]:

Նա կարևորում է նաև ընտանեկան փոխհարաբերություններում հուզական տոնը, ինչպես նաև հսկողության և վերահսկողության ընտանեկան տիպը:

Դաստիարակության առաջին միջոցը համարվում է ուշադրությունը և խրախուսանքը, երկրորդ միջոցը՝ խստությունը և պատիժը: Հետազոտությունները ցույց են տվել առաջինի առավելությունը: Երեխան, որը զրկված է ուժեղ ծնողական սիրուց, ինքնահարգանքի քիչ հնարավորություն ունի, այլ մարդկանց հետ ջերմ և ընկերական հարաբերություններ չի կարողանում կազմել: Երեխաները, ովքեր ներդաշնակ, հոգեֆիզիոլոգիական և հոգեառնատիկ խանգարումներ ունեն դժվար են շփվում, դժվարություններ ունեն մտավոր գործունեության կամ ուսուցման մեջ, որը ծնողական ուշադրության և ջերմության ոչ բավարար մակարդակով է պայմանավորված [37, էջ 108]:

Ի.Ս.Կոնը գտնում է, որ անբարյացակամ վերաբերմունքը կամ անուշադրությունը ծնողների կողմից երեխաների մեջ կարող է առաջացնել թշնամանքի ռեակցիա: Ընտանեկան դաստիարակության հուզական տիպը կապված է որոշակի տեսակի հսկողության և վերահսկողության հետ: Սա վերաբերում է ներընտանեկան հա-

ղորդակցման ձևին, որով մի կողմից՝ հարաբերություններում գերակայությունը, բացառիկությունը տրվում է ծնողին, մյուս դեպքում տրվում է երեխային:

Այս մոտեցումներում քննարկված են սոցիալիզացիայի ինստիտուտի՝ ընտանիքի դերի կարևորությունը, որը նպաստում է ընտանիքում մեծացող դեռահասի հոգեբանական հարմարմանը: Հատկապես հոգեբանական ինքնավար մեխանիզմների, հուզական կապի և վերահսկողության ձևերին է մեծ կարևորություն տրվում, որի հետ համաձայն ենք նաև մենք: Նա անդրադարձել է նաև դաստիարակության ոճերին և բացասական արդյունքներ տվող դաստիարակության ոճ է ավտորիտար կամ լիբերալ «ամենաթողության» տիպը: Ավտորիտար ոճը առաջացնում է օտարացում, երեխան իրեն զգում է անկարևոր և անցանկալի:

Ամենաթողության դաստիարակության դեպքում դեռահասների մոտ առաջանում է զգացողություն, որ ծնողները իրենցով հետաքրքրված չեն: Բացի դրանից՝ այս դեպքում ծնողները ընդօրինակման աղբյուր չեն դառնում: Դպրոցը, հասակակիցները ևս ընդօրինակման աղբյուր չեն այս դեպքում, և երեխան մնում է առանց կողմնորոշիչի [37, էջ 110]:

Վ. Գ. Կազանսկայան ևս անդրադառնում է ընտանիքին, որը համարում է անբարենպաստ դեռահասների ձևավորման հիմնական աղբյուրը: Անբարենպաստ դեռահասները ունենում են ոչ կոմֆորտություն, լարվածություն, դժգոհություն իրենից և իր շրջապատից: Հուզական լարվածությունը, կոնֆլիկտայնությունը, գերինամքը, կամ թերինամքը, ավտորիտար ոճը, դեռահասի նկատմամբ ոչ համապատասխան մակարդակով պահանջը, անբավարար սոցիալ հոգեբանական մթնոլորտը, նյութական վիճակը դեռահասի սոցիալիզացիան որոշող պայմաններն են: Բարենպաստ սոցիալիզացիան տեղի է ունենում դեռահասների և ծնողների միջև վստահության և աջակցման պայմաններում, ինչպես նաև հոգեբանական շփման

և ստեղծագործական զարգացման հեռանկարի առկայությամբ, ինքնադրսևորման հնարավորությամբ, անձի թույլ կողմերի փոխակերպումներով, նյութական ապահովվածությամբ, ուսուցման հնարավորությամբ [33]: Այս մեկնաբանության մեջ ևս հարմարման գործոնը ընտանիքի դերով է բացատրվում:

Այս մոտեցումներում քննարկվում է ընտանիքի կարևորությունը բարենպաստ սոցիալիզացիան ապահովելու համար, ինչպես նաև հոգեբանական հարմարման կարևորագույն գործընթացը կարգավորելու համար:

Նույնականացման մեխանիզմը սովորաբար բացատրվում է ընտանիքում երկու սեռի ծնողական կերպարների հետ ունեցած հարաբերության ձևից և գերակայող դիրքերից:

Հոգեվերլուծությունը նույնականացումը դիտարկում է որպես վաղ շրջանում ձևավորված հուզական կապ այլ մարդու հետ: Փոքրիկ տղան հատուկ հետաքրքրություն ունի իր հոր նկատմամբ, ուզում է դառնալ նրա նման, քանի որ հայրը դառնում է նրա իդեալը: Այս նույնականացման հետ մեկտեղ տղան սկսում է մորը որպես հենարան ընկալել: Առաջանում է 2 հոգեբանական տարբեր կապեր՝ մորը վերաբերվում է որպես սեքսուալ օբյեկտ, հորը կերպար, որին նմանակում է: Հոգեբանական կապերի արդյունքում առաջանում է էդիպյան բարդույթը: Տղան նկատում է, որ մորը հասնելու ճանապարհին հայրը խանգարում է, և նմանակելու գործընթացը թշնամական բնույթ է ստանում, որը դրսևորվում է հորը փոխարինելու ձգտումով [9, էջ 488]:

Ն. Թոդորոն նույնականացման մեխանիզմը փորձում է մեկնաբանել ընտանիքում մոր գերակայող դիրքերից: Համաձայն նրա՝ նույնականացումը տղայի և աղջկա համար տարբեր ձևով է տեղի ունենում, քանի որ առաջին խնամքը կատարում է կինը [10, էջ 206]:

Երկու սեռերի երեխաներն էլ սկզբում նույնականացվում են մորը, քանի որ մոր

դերը տղամարդու համեմատ ավելի տեսանելի է: Այստեղ տղամարդու զարգացումը ավելի բարդ է, քան կնոջ դերը: Տղան պետք է կատարի նույնականացման փոփոխություն: Տղան, որպեսզի իրեն զգա տղամարդ, պետք է իրեն տարանջատի մորից, որը աղջկա համար կարևոր է: Ավելի շատ ինչով հաստատվում է տղամարդկայնությունը, հակառակն է կանացիության: Այսինքն՝ տղան այս ճանապարհը անցնում է կանացիության մերժումով:

Աղջկա համար տեղի է ունենում անձնային նույնականացում մորը, որովհետև մոր հետ կա անձնային հարաբերություն, որը վաղ առաջնային կապում է առաջացել, այսինքն՝ նա գիտի՝ ինչ է նշանակում լինել կանացի [10, էջ 207 – 209]:

Այս մոտեցումներում առաջ են քաշվում երեխայի համար կարևոր անձի հատկապես ծնողների հանդեպ ունեցած հարաբերությունները, հուզական կապը, ընդօրինակումը, ինչպես նաև, գիտակցական վերաբերմունքը իր վարքի մոդելավորման և կրկնօրինակման նկատմամբ: Սեռադեբախին նույնականացումը սկսվում է վաղ տարիքից և այն սոցիալական գործընթաց է, այսինքն կարևոր է նույնականացման օբյեկտի առկայությունը, նրա նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքը և հուզականությունը:

Հասարակական պահանջների ոչ բավարար պայմանները, մոտեցումները, հարաբերությունների խաթարումները կարող են նպաստել սեռադեբախին վարքի և կարծրատիպերի փոխակերպումներին և խաթարումներին, որը նույնպես տարիքային տարբեր փուլերում ունենում է իր զարգացման և դրևորման առանձնահատկությունները: Հետևաբար նույնականացման օբյեկտ հանդիսացող ծնողական կերպարի նկատմամբ բացասական վերաբերմունքը, հուզական կապի խաթարվածությունը կամ ընդհանրապես օբյեկտի բացակայությունը հանգեցնում են նույնականացման գործընթացի դետորուկցիաների, որոնք տարակերպ դրսևորումներ են ունենում, ուստի արտաքին հոգեբանական

գործոնները ունեն առաջնային և կարևորագույն նշանակություն նույնականացման գործընթացը մեկնաբանելու և կանխորոշելու համար: Կարող ենք ասել՝ եթե անբավարար են սեռային սոցիալիզացիայի պայմանները, ի հայտ են գալիս արդեն իսկ սեռադերային դեստրուկտիվ վարք, փոխակերպված դերեր և կարծրատիպեր, որի արդյունքում արական սեռի ներկայացուցիչներին բնորոշ են դառնում իգական սեռին համարժեք վարքային ձևեր, դերեր, պատկերացումներ և հակառակը՝ իգական սեռի ներկայացուցիչներին բնորոշ է դառնում արական սեռին համարժեք վարքային ձևեր, դերեր, պատկերացումներ, որը դեռահասության փուլում ունենում է իր յուրատիպ դրսևորումները:

Սեռային նույնականության խանգարումը կամ դեստրուկցիան հակառակ սեռի հետ ուժեղ և կայուն նույնականացման ձգտումն է, որն ուղեկցվում է սեփական սեռի նկատմամբ անհարմարվողականության զգացողությամբ [11 էջ 493]:

Կարևոր ենք համարում անդրադառնալ նաև Գ. Մ. Վասիլչենկոյի հոգեսեռական զարգացման խանգարումների ուսումնասիրմանը, որտեղ նա քննարկում է սեռադերային վարքի փոխակերպում հասկացությունը, համաձայն որի, թեև պահպանված է սեռային ինքնագիտակցությունը, սակայն ձևավորվում է սեռադերային վարք, որը հատուկ է հակառակ սեռին:

Սեռադերային վարքի փոխակերպման ժամանակ սեռային ինքնագիտակցության խանգարումը ախտոգեն գործոնի համար միայն ֆոն է դառնում: Հիմնականում այն հիմնավորում է ծնողների դաստիարակության աղավաղումով, երբ երեխային վերաբերվում են որպես հակառակ սեռի ներկայացուցիչ, ինչպես նաև ընտանիքում առկա սեռական դերերի խանգարումով (հեղինակություն և գերակայություն վայելող մայր, ենթարկվող հայր, անլիարժեք ընտանիքներ, որտեղ մայրը տղային մեծացնում է կանացի սկզբունքներով, իսկ աղջիկների դեպքում, երբ բացակայում է մայրական սերը, որի արդյունքում առա-

ջանում է կնոջը ոչ հատուկ ագրեսիվություն, կոպտություն):

Այսինքն նա սեռադերային վարքի փոխակերպումը բացատրում է հոգեբանական խանգարումներով և փորձում է համեմատել տրանսեքսուալության հետ: Հիմնական տարբերակիչ հատկանիշը առանձնացնում է այլ սեռին պատկանելիության զգացողությունը, որը բնորոշ է տրանսեքսուալությանը:

Նա գտնում է, որ սեռադերային խանգարումը սկսվում է դերային խաղերում, երբ աղջիկը խաղում է ավտոմեքենաբերով, կռվում է տղաների հետ, վերցնում է հոր, ամուսնու կամ եղբոր դեր: Տղաները ավելի փափուկ, կանացի դերեր են ընտրում, խուսափում են կոնֆլիկտներից:

Նա գտնում է, որ սեռադերային խանգարումների ժամանակ ձգտում են հակառակ սեռի հազուստների, սրանով արտահայտվում է ձգտումը հակառակ սեռին, չնայած ինքնանույնացումը պահպանված է և առկա չէ սեքսուալ գունավորում [8]:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը՝ մեր կատարված հետազոտության մեջ ներգրավվել ենք արդեն իսկ ընտրված որպես սեռադերային դեստրուկցիաներ ունեցող թվով 51 ուշ դեռահասության փուլի 13-15 տարեկան ներկայացուցիչների, որից՝ 28 աղջիկ և 23 տղա: Հետազոտությունն իրականացվել է Առողջության և կրթության հայկական կենտրոնի հոգեբանական ծառայության բաժնի, Երևանի, Գյումրու, Վանաձորի այլընտրանքային վերականգնողական կենտրոնների, ՀՕՖ-ի, Օրբանի, ՍՈՍ մանկական գյուղերի, Երևան և Աբովյան քաղաքների 106, 134, 164, 10, 4 դպրոցների դեռահասների շրջանում:

Հետազոտության իրականացման համար կիրառվել է Զ. Փարքերի կողմից մշակված երեխա-ծնող հարաբերությունների բացահայտման մեթոդիկա, որի նպատակը եղել է բացահայտելու սեռադերային նույնականացման դեստրուկցիաներ ունեցող դեռահասների և ծնողների փոխհարաբերությունների ձևը:

Հետազոտության արդյունքներից եր-

նում է, որ արական սեռի ներկայացուցիչների մոտ հոր հետ ունեցած հարաբերություններում ցածր (17%) է արտահայտվել ընդունման սանդղակի ցուցանիշը ի տարբերություն մոր հետ ունեցած հարաբերության ցուցանիշի (29): Սա մենք բացատրում ենք, որ սեռադերային նույնականացման դեստրուկցիաների դեպքում հոր կողմից հաստատված հուզական կապի ձևավորվածությունը խախտված է, դեռահասը նույն սեռի ներկայացուցիչ հանդիսացող ծնողի կողմից համապատասխան հոգատարության, սիրո և ուշադրության չի արժանանում, ինչը այլ բնույթ ունի մոր հետ կառուցած փոխհարաբերություններում: Կոնֆլիկտայնությունը բարձր է մոր (80%) և հոր (75%) հետ ունեցած հարաբերությունում: Բարձր են ստացվել մոր հսկողության (36%) և մոնիթորինգի (30%) ցուցանիշները՝ ի տարբերություն հոր հսկողության (29%) և մոնիթորինգի (22%) ցուցանիշների: Այս փաստը մենք բացատրում ենք այն հանգամանքով, որ սեռադերային նույնականության դեստրուկցիա ունեցող արական սեռի ներկայացուցիչների դաստիարակությամբ զբաղվում և սեփական կյանքի նկատմամբ հետաքրքրություն ու հսկողություն ցուցաբերում են ավելի շատ մայրերը և քիչ հայրերը: Հեղինակության սանդղակում բարձր են ստացվել մոր ցուցանիշները (70%)՝ ի տարբերություն հոր հեղինակության ցուցանիշների (35%):

Այս արդյունքներից կարող ենք դուրս բերել այն օրինաչափությունը, որ արական սեռի ներկայացուցիչների սեռադերային նույնականացման ձևավորման համար կարևոր է հոր հետ կառուցած հուզական կապի և փոխհարաբերությունների ինչպես նաև սոցիալական փորձի փոխանցման ձևերը: Սեռադերային նույնականացման դեստրուկցիայի դեպքում, կարևոր նույնականացման օբյեկտ հանդիսացող հայրական կերպարի կողմից առկա է լի-նում ոչ բավարար սեր, ուշադրություն և խաթարված հուզական կապի ձևավորվածություն, որի արդյունքում նույնականացման օբյեկտը դառնում է հակառակ

սեռ հանդիսացող ծնողական կերպարը: Սեռադերային նույնականացման դեստրուկցիաներ ունեցող արական սեռի ներկայացուցիչների կյանքի ձևերի, հետաքրքրությունների նկատմամբ միջամտություն և հսկողություն իրականացնում է ավելի շատ հակառակ սեռ հանդիսացող ծնողական կերպարը: Արտաքին ազդեցությունների խառնաշփոթը և աններդաշնակությունը, որպես օրինաչափություն, նպաստում է երկու սեռերի ծնողների հետ բարձրացված ներքին և արտաքին կոնֆլիկտայնության առաջացմանը:

Իգական սեռի ներկայացուցիչների մոտ բարձր ցուցանիշներով արտահայտվեց հոր հեղինակությունը (68%)՝ ի տարբերություն մոր հեղինակության (37%): Բարձր ցուցանիշներով արտահայտվել մոր խրախուսանքը (71%) ի տարբերության հոր (48%): Ցածր ցուցանիշներով են արտահայտվել ընդհանուր բավարարվածություն մոր և հոր հետ ունեցած հարաբերությունից (20%): Հոր հսկողության և մոնիթորինգի սանդղակը ցածր ցուցանիշներով է արտահայտվել (32%) և (30%)՝ ի տարբերություն մոր (40%) և (69%) : Ամուսինների՝ միմյանց նկատմամբ թշնամանքը նույնպես բարձր է. մայր (71%) և հայր (53%): Այս արդյունքներից կարող ենք դուրս բերել այն օրինաչափությունը, որ իգական սեռի ներկայացուցիչների մոտ, թեև պահպանված են մոր կողմից հսկողության, խրախուսանքի, կյանքի ձևերին միջամտության սահմանները, սակայն որպես նույնականացման օբյեկտ դառնում է իր համար հակառակ սեռի ծնողը: Ի տարբերություն արական սեռի ներկայացուցիչների՝ հակառակ սեռի ծնողը դառնում է նույնականացման օբյեկտ այլ ճանապարհով: Իգական սեռի ներկայացուցիչը նախընտրում է նույնականացվել հոր կերպարին, երբ նույնպես առկա է բացասական զգացողություններ հոր կերպարի նկատմամբ կամ երբ հակառակ սեռ հանդիսացող կերպարը դառնում է հեղինակություն իր համար և անտեսվում է նույնականացման օբյեկտ հանդիսացող մայրական կերպար:

որ:

Հետազոտության ընդհանուր արդյունքներից ելնելով՝ սեռադերային նույնականացման դետորուկցիաները կանխարգելելու նպատակով կարևոր ենք

համարում ներընտանեկան փոխհարաբերությունների շտկման և կարգավորման ուղղությամբ իրականացվող հոգեբանական աշխատանքների դերն ու նշանակությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Обозова Н.Н. Возрастная психология: Юность и зрелость. ЛНПП 'облик' 2002, – 113 с
2. Ремшмидт Х. – Подростковый и юношеский возраст: Проблемы становления личности: Пер. с нем. – М.: Мир, 1994. – 320 с
3. Мессен П., Конджер Д., Каган Дж., Хьюстон А., Развитие личности ребенка, – М., Прогресс, 1987
4. Кон И. С. – Психология ранней юности. М., “Просвещение”, 1989, – 255 с
5. Казанская В.Г. – Подросток. Трудности взросления. / 2 – е издание, дополненное./ Питер. СПб: 2008
6. Формирование личности в переходный период: от подросткового к юношескому возрасту/ Под ред. Дубровиной. М.: Педагогика, 1987. – 184 с
7. Сексопатология: справочник/ под ред. Г.С.Василченко/. 1990. – М., Медицина с.576
8. Фрейд З. Индентификация. В. кн. психология самосознания./ Под ред. Д.Я.Райгородского. Самара, БАХРАМ–М, 2000, с.488 – 493
9. Чодороу Н. Воспроизводство материнства: Психоанализ и социология гендера/ М–РОССПЭН, 2006 – 496с
10. American Psychiatric Assosiation. 2005. Diagnostic and Statistical Manual of mental Disorders. Washington, DC: Am. Psychiatr. Assoc. 4th ed., text. Rev

ДЕТСКО–РОДИТЕЛЬСКИЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ, ИМЕЮЩИХ ДЕСТРУКЦИЮ СЕКСУАЛЬНО–РОЛЕВОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ

НАИРА АКОПЯН

*Международный научно–образовательный центр НАН РА, декан,
доктор психологических наук, профессор*

ЛИЛИТ ХАЧАТРЯН

Психолог, Ассоциация Врачей «Шведская Апавен»

В статье представлены роль и значение родительских взаимоотношений для подростково–ролевой идентификации как источник важнейшей половой социализации. Так же представлены формы и проявления детско–родительских взаимоотношений при деструкции сексуально–ролевой идентификации.

PARENT–CHILD RELATIONSHIPS OF TEENAGERS HAVING DESTRUCTION OF SEXUAL IDENTIFICATION

NAIRA AKOBYAN

*Dean of the International Scientific–Educational Center of NAS RA
Doctor of Psychological Sciences, Professor*

LILIT KHACHATRYAN

Psychologist _ “Swedish Support” Medical Association

The article presents the role and value of parental relationship as an important source of socialization and sexual identification. There are presented forms and manifestations of relationships of teenagers and parents during sexual identity destruction.